Алматы: семейные ценности и гендерное равенство

Алматы
2014

УДК 316.3/4
ББК 60.54
А 45

Управление внутренней политики г. Алматы
Комиссия по делам женщин и семейно-демографической политики при акиме г. Алматы
Общественное объединение «ЕрАзамат»

Руководитель проекта: **д.и.н., профессор Л.С. Ахметова**
Алматы: семейные ценности и гендерное равенство:
Сб. трудов и публикаций. - Алматы, 2014. - 268 с.

SBN 978-601-06-2945-5

В книге на темы семейных ценностей и гендерного равенства в г. Алматы и Казахстане описан положительный опыт 7 районов мегаполиса, новые публикации ученых Казахского национального университета им. аль-Фараби по данной теме, инновации в общественном секторе. Сборник рекомендуется для государственных служащих, представителей правоохранительных структур и бизнеса, общественных деятелей, ученых и молодого поколения страны.

Дизайн обложки - Д.П. Шорохов

SBN 978-601-06-2945-5

Алматы
2014

Введение

Социально - значимый проект «Проведение информационно-просветительских мероприятий по разъяснению основных направлений «Стратегии гендерного равенства» в управлении внутренней политики г. Алматы не является новым сам по себе. Ежегодно, на протяжении 8 лет во всех 16 региональных акиматах Казахстана имеются идентичные лоты и названия проектов. Да и задание само по себе является одинаковым: семинар-тренинги, организация и проведение конкурса на лучшую работу в СМИ по заданной теме.

Казалось бы, работай, как все. Главное: выполни условия технического задания, напиши грамотно финансовый и творческий отчеты и будет все в порядке.

Однако для меня, как общественного деятеля и специалиста по связи с общественностью, такого не может быть. Просто выполнить и быть одной из многих – это не мой профиль.

Я сделала иначе. Безусловно, главные требования технической спецификации были сохранены.

Мое убеждение: работа не должна быть одной и той же и монотонно схожей во всех регионах. Мы – алматинцы, а, значит, инноваторы!

Наши инновации:

Проведение семинар-тренингов иного качества и смысла. Разность мнений и идей. Новые лекторы и темы выступлений. Приобретение не только навыков и умений, но и продолжение деятельности в дальнейшем. Инновации современности. Отчеты и положительный опыт районов.

Показ иной работы в женском бизнесе, связанной с экологией.

Новый взгляд на историю глазами женщины-ученого и женского прошлого.

Связи с общественностью для женщины и мужчины: схожесть и разность.

Ценностные ориентации: семья, личность, гендерные стереотипы в разных странах и в Казахстане.

Летний отдых детей. Работа 7 районов г. Алматы в этом направлении: возможности, перспективы.

Издание и распространение книги о выполненном в области семьи и гендерной работе в районах г. Алматы, лучшие публикации, положительный опыт работы.

В 2014 году в Алматы создан 8-ой район.

считаны на всех без исключения пользователей, но и в них гендерные и семейные ценности проявляются.

Природа гендера неистребима, как и институт семьи, даже на фоне происходящих глобальных изменений и инноваций. А роль и место СМИ в этом останется неизменной; важно другое: кто ими владеет и насколько сознательно в них монтируется информация. «Гендерно чувствительные» СМИ есть продукт человеческого разума, что, по большому счету, гарантирует гуманный подход, во избежание «одиночества в Сети».

Использованная литература:

1. «Казахстанская правда» от 15.12.2009 г., № 294 (26038); «Егемен Қазақстан», 2009 жылғы 15 желтоқсан, № 419-421 (25818); «Официальная газета» от 26.12.2009 г., № 52 (470).
2. Г.Н.Абдыкаликова: Возродить семейные традиции // «Businesswomen.kz». – 2008. - № 7(10).
3. http://ru.wikipedia.org/wiki/Одиночество_в _сети.
4.http://www.kaznu.kz/ru/8207; http://welcome.kaznu.kz/ru/3/news/one/5438/; http://www.jurfak.kz/archives/1623
5.Смаилова А. Социальные вызовы в Казахстане в условиях глобализации. // Сборник научных трудов «PR и СМИ в Казахстане». – «Казак университети». - Алматы, 2014. - сс. 238-240; Бекпаева А., Мейманкул А., Сакенов Е. Раннее выявление социальных конфликтов // Там же. Сборник «»PR и СМИ в Казахстане». - А., 2014. - сс. 161-162.
6. Айдарханова К. Политические взгляды аль-Фараби или Идеи, овеянные светом вечных ценностей. – Электронный ресурс. [Режим доступа]: http://lib.kaznu.kz/Vestnik/TEXT/IDYA.TXT
7. Общая теория систем //http://ru.wikipedia.org/wiki/
8. Сеитова М. Женщина в казахской семье: смириться или уйти? //Голоса уходящих поколений (анализ женских биографий). Под ред. С. Шакировой. - Алматы: Центр гендерных исследований, 2002. - 224 с.
9. Шорохов Д.П., Султанбаева Г.С., Лифанова Т.Ю., Ахметова Л.С., Баранова Д.С. Национальная идея Казахстана: пути решения проблем. Учебное пособие. – «ИП Волкова Е.В.», 2010г. ISBN 9965-23-209-1. и др.
10. http://group-global.org/ru/direction
11. www.kaznu.kz

Қоғамда дені дұрыс отбасы болу ең басты байлық

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-нің
журналистика факультетінің
аға оқытушысы Ш.С.Нұржанова

«Қоғамдық прогрессті әйел жынысының қоғамда алатын орнымен дәлелшеуге болады»
Карл Маркс

Ертедегі даналардың жазғандарына көз жүгіртсек, көбі әйел адамды тек «шаңырақтың сақтаушысы», «бала күтушісі» ретінде ғана қарап,елдегі болып жатқан оқиғаларға қатыстырмаған. Бірақ, қазақ қоғамы әйел мәртебесін әрқашан жоғары қоя білген. Өз заманының әйгілі Мөңке бидің "Әйеліңмен дос бол, үйіңнің береке¬сі кіреді" десе, Әз-Жәнібек ханның тұсындағы Жиреншенің Қарашаштың қара басын қара ор¬манға балағанын, Қазыбек бидің "Аймалайтын анаң қымбат, мейі¬рімді апаң қымбат" деген кесімді ойлар айтқан. Ал, 1873 жылы Ресей императоры географиялық қоғамының мүшесі, қазақ даласын көп аралап қазақтар өмірі туралы көп зерттеген ғалым Н.Северцов қазақ әйелдері туралы мынадай мінездеме берген екен: "Қазақ әйелдері еркін ойлылығымен ерекшеленеді, билікті мойындамайды. Ол өмір бойы бітпейтін үй тірлігінде жүрсе де күң емес, қайта ол үйдің шын мәніндегі бикесі, билеушісі, жалқау күйеу әйеліне бағынышты, тек жұмысқа салмаса болғаны, ал кейбір өжет әйелдер күйеуін жұмысқа жегуден де тартынбайды. Тек қонақ күту кезінде күйеуінің момақан қызметшісі болып, тамақты да бірге ішпей, қалғанына ғана қанағаттанады. Мұның өзі сол үйдің бикесі ретінде қонақтарды күту әдебімен байланысты. Қалай болғанда да қазақ еркектері ат үстінде және үйінен тысқары жерде ғана батыл болуы анық, ал қазақ әйелі керісінше, үйде тәуелсіз, толық билігі бар бике. Ауылға жау шапса, еркектер қаруын ала сала жылқыға жөнеледі, ал әйелдер ауылды қорғайды. Содан соң барып шапқан жауға ерлер лап қояды..." (Қазақ тарихы 1994; № 6).

XIX ғасырдың зағар ұлы ақыны Абай 1885 жылы жазылған заң ережесінде тұңғыш рет қазақ әйелі әмеңгерліктен босатылып, ықтияр беріледі» деген бап қабылданын айтса, дәл осы Семей жерінде Алаш қозғалысының көрнекті қайраткерлерінің бірі Жақып Ақбаев азаматтар жынысына қарамай, «өз құқығын

заңды саяси талаптар арқылы қорғауы» мәселесін көтерді. Соның нәтижесінде 1917 жылдың шілде айында өткен бүкіл қазақ съезінде әйелдер мәселесі бойынша тарихи қаулы қабылданды. Онда «әйелдердің саяси құқығы ерлермен тең болуы тиіс»,-делінген нақты тарихи деректерге сүйене отырып, 1927 жылы, бір ғасырға жуық уақыт бұрын дәл осы Семей жерінде Мұхтар Әуезовтың «Адамдық негізі - әйел» деген мақаласы жарияланады. "Алашорда" қозғалы¬сының қайраткерлері азаматтар жынысына қара¬май өз құқығын заңды саяси талаптар арқылы қор¬ғауы мәселесін көтеріп, әйелдердің саяси құқығы ерлермен тең болуға тиісті деген қаулы қабылдады. Мұхтар Әуезовтің "Ел бола¬мын десең, бесі-гіңді түзе!" деген сөзі күні бүгінге дейін ұрпақ тәрбиелеуге үндейтін өзекті ұғымға, ұран сөзге айналды. Ғабит Мүсіреповтің "Мақтасақ әйелді мақ-тайық, құрметтейік те әйелді. Әйел – ана, барлық қиындықты жеңетін сарқылмайтын күш емес пе? Дүниеде әйелді құр¬меттеп, әйелді нұрға бөлейік те" де¬ген әйел анаға деген асқақ рухты жолдары да осы күнгі елімізде болып жатқан оқиғалардың бастамасы болса керек. Қазақ елінде ежелгі замандарда ерге бергісіз әйелдердің болғанына тарих куә. Кир патшаның басын алған Тұмар патшайымнан бастап ел қорғаған батырлық қазақ қызының бойынан әркез табылды. Домалақ ана, Ұлпан ана, Шоқанды өсірген Айғаным, Ыбырайды бауырына басқан Балқожаның бәйбішесі Аймен, Абайды тәрбиелеген Зере ананың пайым-парасаты өзінше бір әлем. Кенесарының қарындасы Бопайдың ерлігі, шығыстың қос жұлдызы Мәншүк пен Әлияның батырлығы, Хиуаз Доспанованың өжеттігі, күні кешегі желдей толқып, кеңес өкіметінің шаңырағын шайқап жіберген желтоқсандағы Сәбира мен Ләззаттардың қайсарлығы, бүгінгі күніні еліне қызмет етіп жүрген қыз келіншпектер Дариға Нұрсұлтанқызы, Бірғаным Әйтімова, Шәмшия Беркімбаева, Зағипа Балиева, Салтанат Байқошқарова, Бибігүл Төлегенова, Роза Рымбаева т.б. айта берсек көптеп саналады. Біздің мемлекетіміз аналар тағдырына, аналар проблемасына үлкен мән беріп қарайды. Ал, еліміз егемендігін алғаннан кейін Қазақстан қоғамы күрделі өзгеру мен жаңару үдерісін басынан кешірді.Соған қарамастан мемлекеттік деңгейде гендерлік теңдік мәселесін қамтамасыз ету аясында елімізде тиімді гендерлік және отбасылық-демографиялық саясат қалыптасты. Қазақстанда мемлекеттік гендерлік саясат, гендерлік теңдікке қол жеткізу саласындағы ұлттық және

халықаралық тәжірибені, әлем елдерінің өркениеттік, діни және мәдени ерекшеліктерін жан-жақты және мұқият ескеруге бағытталған. Ол сабақтастық, прагматизм мен теңдестік принциптеріне негізделген. Біздің қазіргі қоғамымызда әйел тек отбасының береке-бірлігін ойлайтын тұлға ғана емес, сонымен бірге ол - мемлекет өміріне және саяси мәселелерге белсене араласатын қоғамның алдыңғы қатарлы белсенді мүшесі. Қазіргі күні елімізде әйел адамның әлеуметтік қорғалуына, олардың өмір сүру деңгейін арттыруға айрықша маңыз берілген.

Қай қоғамда болсын әйел ананың алатын орны орасан зор. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаев: «Қоғамның даму барысын өмірде –нәзік, көңілде – биік, ал істе мығым әйелдер қауымынсыз көзге елестету мүмкін емес», -дейді. Иә, шындығында бұл қоғамды әйелдерсіз елестету мүмкін емес. Ұлтымыздың мақтанышы болып жүрген әрбір адамның бойындағы барлық жақсы қасиеттерде де ананың тәрбиесімен берілген. Қыз баланы жастайынан әдепті, үлкенді сыйлап, кішіні құрметтеу, әдет ғұрыпын сақтап өсуіне көп көңіл бөліп отырған. Қазақ қыз бала жат жұрттық деп сыйлап мәпелеп өсірген. Елбасымыз: « Шығыс халықтарының арасында , жалпы мұсылман елдерінде әйел затын бөлекше бағалайтын, қарындасты қатты қастерлейтін халықтың бірі де бірегейі де – біздің қазақ» деген еді. Шындығында қазақ қызына төрінен орын беріп қатты қадірлеген. Әйел баласына зорлық зомбылық көрсетпеген. Әр уақытта әйел аналарды , қыздарын құрмет тұтқан. Бұл күндері әйел аналарымыздың қоғамның барлық саласына да ер азаматтарымызбен тең дәрежеде ат салысып келеді. Үйде жанұясын, сыртта қызметін атқарып, өз отбасының татулығына да көптеп көңіл бөлетін қазақ әйелдерінің қоғамда өзіндік алатын орны ерекше.